

XI.

ARISTOTELIS quaedam notationes
morum ex Rhetor. II, 12 - 17.

Tὰ ἤθη ποῖοί τινες, καὶ τὰ πάθη, καὶ Morum di-
 τὰς ἕξεις, κατὰ τὰς ἡλικίας, καὶ τὰς versae clas-
 τύχας, διέλθωμεν μετὰ ταῦτα. Λέγω δὲ ses.
 πάθη μὲν ὀργὴν, ἐπιθυμίαν, καὶ τὰ τοιαῦ-
 τα, περὶ ὧν εἰρήκαμεν πρότερον· ἕξεις δὲ ἀρε-
 τὰς καὶ κακίας· εἴρηται καὶ περὶ τῶν πρό- **2**
 τερον, καὶ ποῖα προσέρχονται ἕκαστοι, καὶ ποῖων
 πρακτικοί. Ἡλικία δὲ εἰσι, νεότης, καὶ ἀκμῆ, **3**
 καὶ γῆρας· τύχας δὲ λέγω, εὐγένειαν, πλε-
 τον, δυνάμεις, καὶ τὰναντία τούτοις, καὶ ὅλως
 εὐτυχίαν, καὶ δυστυχίαν. Οἱ μὲν ἔν νεοί, τὰ **4**
 ἤθη εἰσὶν ἐπιθυμητικοί, καὶ οἷοι ποιεῖν ὅσ' ἂν Juvenum
 ἐπιθυμήσωσι, καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐπιθυ- mores.
 μιῶν, μάλιστα ἀκολαθητικοί εἰσι τῆς περὶ τὰ
 ἀφροδίσια, καὶ ἀκρατεῖς ταύτης. Εὐμετά- **5**
 βολοὶ δὲ καὶ ἀψίκοροι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας·
 καὶ σφόδρα μὲν ἐπιθυμοῦσι, ταχὺ δὲ παύον-
 ται· ὀξεῖαι γὰρ αἱ βελλήσεις, καὶ ἔ μεγάλαι,
 ὥσπερ αἱ τῶν καμνόντων δίψαι καὶ πείναι **6**
 καὶ θυμικοί, καὶ ὀξύθυμοι, καὶ οἷοι ἀκολα-
 θεῖν τῇ ὀρμῇ· καὶ ἤτης εἰσὶ τῶ θυμῷ· διὰ
 γὰρ φιλοτιμίαν ἔκ ἀνέχονται ὀλιγοῦρέμενοι,
 ἀλλ' ἀγανακτῶσιν, ἂν οἶωνται ἀδικεῖσθαι. Καὶ **7**
 φιλότιμοι μὲν εἰσι, μᾶλλον δὲ φιλότικοι· ὑπε-
 ροχῆς γὰρ ἐπιθυμεῖ ἡ νεότης· ἡ δὲ νίκη ὑπε-
 ροχὴ τις· καὶ αὐτῶ ταῦτα μᾶλλον, ἢ φιλο-
 χρημάτων· φιλοχρημάτων δὲ ἦκιστα, διὰ τὸ **8**
 Κ μήπω

XI. Ar.

- μήπω ἐνδείας πεπειρᾶσθαι, ὥσπερ τὸ Πιτῆλακῆ
 9 ἔχει ἀπόφθεγμα εἰς Ἀμφιάραον. Καὶ ἔκα-
 κοῦθεῖς †, ἀλλ' ἐνύθεῖς, διὰ τὸ μήπω τεθεω-
 ρηκέναι πολλὰς πονηρίας καὶ εὐπίστοι, διὰ τὸ
 10 μήπω πολλὰ ἐξηπατήσθαι. καὶ εὐέλπιδες
 ὥσπερ γὰρ οἱ οἰνωμένοι ἄ ἔτω διάθερμοὶ εἰσιν
 οἱ νέοι ὑπὸ τῆς φύσεως, ἅμα δὲ, καὶ διὰ τὸ
 11 μήπω πολλὰ ἀποτετυχηκέναι, καὶ ζῶσι τὰ
 πλεῖστα ἐλπίδι ἢ μὲν γὰρ ἐλπίς, τῶ μέλλον-
 τός ἐστιν, ἢ δὲ μνήμη, τῶ παροισχομένῃ τοῖς
 12 δὲ νέοις, τὸ μὲν μέλλον, πολὺ τὸ δὲ παρε-
 ληλυτός, βραχὺ. Τῇ γὰρ πρώτῃ ἡμέρᾳ ὁ
 μεμῆσθαι μὲν ἔδεν οἰοῦνται, ἐλπίζειν δὲ πάν-
 13 τὰ καὶ εὐεξαπατήτοί εἰσι διὰ τὸ εἰρημένον,
 ἐλπίζουσι γὰρ βραδίως. Καὶ ἀνδρείότεροί θυ-
 μάδεῖς γὰρ καὶ εὐέλπιδες, ὧν τὸ μὲν, μὴ
 φοβεῖσθαι, τὸ δὲ, θαρραλεῖν ποιεῖ ἔτε γὰρ
 14 ἐργαζόμενος ἔδειξεν φοβεῖσθαι, τὸ, τε ἐλπίζειν
 ἀγαθόν τι, θαρραλεῖν ἐστίν. Καὶ αἰσχυντηλοὶ
 ἔ γὰρ πῶ καλὰ ἕτερα ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλὰ
 15 πεπαιδευμέναι ὑπὸ τῶ νόμου ὁ μόνον. Καὶ με-
 γαλόψυχοι ἔτε γὰρ ὑπὸ τῶ βίῃ ἔπω τετα-
 πεινῶνται, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων ἀπειροὶ εἰσὶ
 καὶ τὸ ἀξίζειν μεγάλων αὐτὸν, μεγαλοψυχία
 16 τῆτο δ' εὐέλπιδος. Καὶ μᾶλλον αἰρῆναι πρᾶτ-
 τειν τὰ καλὰ ὁ τῶν συμφερόντων τῷ γὰρ
 ἡδεῖ

† Vid. f. 25.

a Bacchus enim Lyaeus ideo dictus, quod soluit curas, madidus vino pauper cornua sumit &c.

b Hoc est in prima parte aetatis constituti. conf. f. 50.

c Consuetudinem hic intelligit ab educatione contractam, unde fit ut stupeant ad ea, quibus nondum assuefacti sunt.

d Id est speciosa, non semper vere honesta, sed quae magnitudine quadam videntur implere posse oculos & ani-

ἤθει ζῶσι μᾶλλον, ἢ τῷ λογισμῷ ἔσι δ' ὁ
 μὲν λογισμὸς τῷ συμφέροντος, ἢ δ' ἀρετῇ, τῷ
 καλῷ. Καὶ φιλόφιλοι καὶ φιλέταιροι μᾶλλον 17
 τῶν ἄλλων ἡλικιῶν, διὰ τὸ χαίρειν τῷ συζῆν,
 καὶ μῆτις πρὸς τὸ συμφέρον κρῖνειν μηδὲν, ὥστε
 μηδὲ τὸς φίλους. Καὶ ἅπαντα ἐπὶ τὸ μάλ- 18
 λον καὶ σφοδρότερον ἀμαρτάνουσι παρὰ τὸ
 χιλιώνειον. πάντα γὰρ ἄγαν πράττεισι φι- 19
 λῶσι τε γὰρ ἄγαν, καὶ μισῶσιν ἄγαν, καὶ
 τ' ἄλλα πάντα ὁμοίως. Οἱ καὶ εἰδέναι πάντα
 οἴονται καὶ διαχυρίζονται τὰς γὰρ αἰτίων
 ἔσι καὶ τὸ πάντα ἄγαν. Καὶ τὰ ἀδικήματα 20
 ἀδικῶσιν εἰς ὕβριν καὶ ἐκακουργίαν. Καὶ ἐλεη-
 τικοὶ, διὰ τὸ πάντας χρηστὰς καὶ βελτίους
 ὑπολαμβάνουσι τῇ γὰρ αὐτῶν ἀκακία τὸς πέ-
 λας μετῶσιν, ὡς τ' ἀνάξια πάσχειν ὑπολαμ-
 βάνουσι αὐτοὺς. Καὶ φιλογέλωτες, διὸ καὶ 21
 εὐτράπελοι ἢ γὰρ εὐτραπέλια πεπαιδευμένη
 ὕβρις ἔσι τὸ μὲν ἐν τῶν νέων, τοῖσδε τὸν ἡθὺς
 ἔστιν. Cap. 13. οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ παρη- 22
 κμακότες, σχεδὸν ἐκ τῶν ἐναντίων τῶν τοῖς
 πλείοις εἰσὶν ἡθῆ. Διὰ γὰρ τὸ πολλά ἐτη 23
 βεβαιωθέναι, καὶ πλείω ἐξηπατηθῆναι, καὶ ἡμαρ-
 τηθέναι, καὶ τὰ πλείω φαῦλα εἶναι τῶν
 πραγμάτων, ἕτε διαβεβαιωθέντα ἔδεν ἡθῆ
 τε ἄγαν ἅπαντα, ἢ δεῖ καὶ οἴονται ἔσι 24
 K 2 δέ

Mores re-
num.

mos hominum. Similia de virtute ARISTOTELICA dicenda; ne nimium tibi placet iuuentus V. s. 31. & 38.
 e Passim celebratur CHILONIS vnus e septem, μηδὲν ἄγαν.
 f In editis vulg. τῶτο γὰρ αἰ. ε. καὶ τῷ. Puto causam mutandi in promptu esse.
 g h. e. non vehementer assentiuntur, sed cum formidine oppositi: nec verentur Germani tum prouerbiū, quod longe alio pertinet, cum dicunt sapientem non putare, sed scire: intellige, officia sua.

- δὲ ἔδεν· καὶ ἀμφοσθητῆνες, προστιθέασιν
 αἰ τὸ ἴσως, καὶ τάχα, καὶ πάντα λέγουσιν
 25 ἔτω, παγίως δὲ ἔδεν. Καὶ κακοήθεις εἰσὶν
 ἔστι γὰρ κακοήθεια, τὸ ἐπὶ τὸ χεῖρον ὑπολαμ-
 βάνειν ἅπαντα· ἔτι δὲ καχύποπτοί εἰσι διὰ
 26 τὴν ἀπιστίαν· ἀπιστοὶ δὲ δι' ἐμπειρίαν. Καὶ
 ἔτε Φιλῆσι σφόδρα, ἔτε μιῶσι διὰ ταῦτα,
 ἀλλὰ κατὰ τὴν βίαντος ὑποθήκην, καὶ Φιλῆ-
 σιν ὡς μιθήσοντες, καὶ μισῶσιν ὡς Φιλήσον-
 27 τες. Καὶ μικρόψυχοι, διὰ τὸ τεταπεινώσθαι
 ὑπὸ τῆ βίᾳ· ἔδενός γὰρ μεγάλα ἔδε περιτῆ,
 28 ἀλλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον ἐπιθυμῶσι. Καὶ ἀνε-
 λευθεροὶ· ἐν γὰρ τι τῶν ἀναγκαίων ἢ ἔσσια·
 αἶμα δὲ καὶ διὰ τὴν ἐμπειρίαν ἴσασιν, ὡς χα-
 λεπὸν τὸ κῆσασθαι, καὶ ῥάδιον τὸ ἀποβα-
 29 λεῖν. Καὶ δειλοὶ, καὶ πάντα προφοβητικοί·
 Ἐναντίας γὰρ διάκωνται τοῖς νέοις· κατεφυ-
 γμένοι γὰρ εἰσιν, οἱ δὲ θερμοὶ ὡσεὶ προωδο-
 ποιηκε τὸ γῆρας τῇ δειλίᾳ· καὶ γὰρ ὁ φόβος
 30 κατάφυξις τις ἐστὶ. Καὶ φιλόζωοι, καὶ μά-
 λιστα ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ^h· διὰ τὸ τῆ
 ἀπόντος εἶναι τὴν ἐπιθυμίαν· καὶ ἔ' ἐνδεεῖς,
 31 τῆτε μάλιστα ἐπιθυμῶσι. Καὶ φιλάττοι μάλ-
 λον ἢ δεῖ· μικροψυχία γὰρ τις καὶ αὕτη. Καὶ
 πρὸς τὸ συμφέρον ζῶσιν, ἀλλ' ἔ' πρὸς τὸ κα-
 λὸνⁱ· μάλλον ἢ δεῖ, διὰ τὸ φιλάττοι εἶναι·
 τὸ μὲν γὰρ συμφέρον αὐτῶ ἀγαθόν ἐστὶ, τὸ
 32 δὲ καλὸν ἀπλῶς. Καὶ ἀναίχυντοι μάλλον, ἢ
 αἰσχυντήλοί· διὰ γὰρ τὸ μὴ φροντίζειν ὁμοίως
 τῆ καλῆ καὶ τῆ συμφέροντος, ὀλιγαρχῶσι τῆ
 33 δοκεῖν. Καὶ δυσέλπιδες, διάτε τὴν ἐμπει-
 ρίαν

h Vid. f. 12.

i Vid. f. 16.

ριάν· τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν πραγμάτων Φαυλά
 ἐστίν· ἀποβαίνει γὰρ τὰ πολλὰ ἐπὶ τὸ χεῖρον
 καὶ ἐτι διὰ τὴν δειλίαν. Καὶ ζῶσι τῇ μνήμῃ 34
 μᾶλλον, ἢ τῇ ἐλπίδι· τῆ γὰρ βίβη τὸ μὲν μελ-
 λον, ὀλίγον, τὸ δὲ παρεληλυθός, πολὺ ἐστὶ
 δὲ ἢ μὲν ἐλπίς, τῆ μέλλοντος, ἢ δὲ μνήμη, τῶν
 παροισχομένων. Ὅπερ αἴτιον καὶ τῆς ἀδολε- 35
 χίας αὐτοῖς· διατελεῖσι γὰρ τὰ γενόμενα λέ-
 γοντες, ἀναμνησκόμενοι γὰρ ἦδοντα· Καὶ 36
 οἱ θυμοὶ ὀξεῖς μὲν εἰσιν, ἀσθενεῖς δὲ καὶ αἱ
 ἐπιθυμίαι, αἱ μὲν ἐκλελοίπασιν, αἱ δὲ ἀσθε-
 νεῖς ὡς τ' ἔτε ἐπιθυμητικοὶ, ἔτε πρακτικοὶ
 κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ κατὰ τὸ κέρδος.
 Διὸ καὶ σωφρονικοὶ φαίνονται οἱ τηλικῆστοὶ αἱ 37
 δὲ γὰρ ἐπιθυμία ἀνείκαστι, καὶ δαλεύσει τῷ
 κέρδει. Καὶ μᾶλλον ζῶσι κατὰ λογισμόν, ἢ 38
 κατὰ ἦθος· ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς τῆ συμφέ-
 ρητος, τὸ δὲ ἦθος τῆς ἀρετῆς ἐστὶ. Καὶ τὰ 39
 ἀδικήματα ἀδικῆσιν εἰς κακουργίαν ἔκ εἰς ἕβρι.
 ἐλεητικοὶ δὲ οἱ γέροντες εἰσιν, ἀλλ' ἔτι διὰ ταυτὸ
 τοῖς νέοις· οἱ μὲν γὰρ διὰ Φιλανθρωπίαν, οἱ
 δὲ δι' ἀσθενείαν. Πάντα γὰρ αἰόνται ἐγγυὺς 40
 εἶνα αὐτοῖς παθεῖν, τῆτο δ' ἦν ἐλεητικῆ.
 Ὅθεν ὀδυρτικοὶ εἰσι, καὶ ἔκ εὐτράπελοι, ἔτι δὲ
 φιλογέλοιοι ἐναντίον γὰρ τὸ ὀδυρτικὸν τῷ
 φιλογέλωσι. Τῶν μὲν ἐν νέων καὶ τῶν πρεσβυ- 41
 τέρων τὰ ἦθη τοιαῦτα. Cap. 14. οἱ δὲ αἰκμά- 42
 ζοντες, φανερόν ἐστι μεταξύ τῶν τὸ ἦθος *Vivorum*
 ἔσονται, ἐκατέρων ἀφαιρῶντες τὴν ὑπερβολὴν, *mores.*
 καὶ ἔτε σφόδρα θάρρυντες· θρασυτήης γὰρ 43
 τὸ τοῖστον ἔτε λίαν φοβούμενοι, καλῶς δὲ
 πρὸς ἀμφῶ ἔχοντες· ἔτε πᾶσι πιστεύοντες,
 ἔτε πᾶσιν ἀπιστῶντες, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀληθές

- 44 κρινόντες μάλλον. Καὶ ἔτε πρὸς τὸ καλὸν ζῶντες μόνον, ἔτε πρὸς τὸ συμφέρον, ἀλλὰ πρὸς ἀμφοῖν. Καὶ ἔτε πρὸς Φειδῶ, ἔτε πρὸς
- 45 αἰσωτίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀρμότιον. Ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς θυμὸν, καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν. Καὶ σώφρονες μετὰ ἀνδρείας, καὶ ἀνδρείοι μετὰ
- 46 σωφροσύνης. Ἐν γὰρ τοῖς νέοις καὶ τοῖς γέροισι διήρηται ταῦτα· εἰσὶ γὰρ, οἱ μὲν νέοι, ἀνδρείοι καὶ ἀκόλαστοι, οἱ δὲ πρεσβύτεροι, σώφρονες
- 47 καὶ δειλοὶ. Ὡς δὲ καθόλου εἶπεν, ὅσα μὲν διήρηται ἢ νεότης καὶ τὸ γῆρας τῶν ἀδελιμῶν, ταῦτα ἀμφοῖν ἔχουσιν ὅσα δ' ὑπερέβλησιν, ἢ ἀλλεπτῆστι, τῶν τὸ μέτριον καὶ τὸ ἀρμότιον.
- 48 Ἀκμάζει δὲ, τὸ μὲν σῶμα, ἀπὸ τῶν τριάκοντα ἔτων, μέχρι τῶν πέντε καὶ τριάκοντα
- 49 ἢ δὲ ψυχῇ, περὶ τὰ ἐνὸς δέω πενήτηκοντα. Περὶ μὲν ἂν νεότητος καὶ γῆρας καὶ ἀκμῆς, πῶν ἡδῶν ἐστὶν ἕκαστον, εἰρησῶ τοσαῦτα.
- 50 *dores no-*
bilium. Cap 15. Περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τύχης γιγνομένων ἀγαθῶν, δι' ὅσα αὐτῶν, καὶ τὰ ἥδη ποῖα ἄτλα συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις, λέγωμεν ἐφε-
- 51 ξῆς. Εὐγενείας μὲν ἂν ἡδὲς ἐστὶ, τὸ φιλοτι-
- 52 μότερον εἶναι τὸν κελημένον αὐτήν. Πάντες γὰρ ὅταν ὑπάρχη τι, πρὸς τῆτο σωρεύειν εἰώθασιν. Ἡ δὲ εὐγενεία, ἐντιμότης προγόνων
- 53 ἐστὶ. Καὶ καταφρονητικὸν, καὶ ὁμοίαν τοῖς προγένοις τοῖς αὐτῶν^k. Διότι πόρρω ταῦτα μάλλον ἢ ἐγγυὲς γιγνόμενα, ἐντιμότερα καὶ
- 54 ἐυαλαζένεута. Ἐστὶ δὲ, εὐγενὲς μὲν, κατὰ τὴν τῆ γενέως ἀρετήν· γενναῖον^l δὲ, κατὰ τὸ μὴ

^k h. e. nobis hominibus, quales fuere omnes familiarum nobilium auctores.

^l Iti generosus nonnunquam, neque tamen semper accipitur.

μη ἐξιστάσθαι ἐκ τῆς φύσεως. Ὅπερ ὡς ἐπι- 55
τοπολύ ἐ συμβαίνει τοῖς εὐγενέσιν, ἀλλ' εἰσὶν
οἱ πολλοὶ εὐτελεῖς. Φορὰ γὰρ τίς ἐστὶν ἐν τοῖς
γένεσιν ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐν τοῖς κατὰ τὰς χώ-
ρας γιγνομένοις. Καὶ ἐνίοτε ἀν' ἡ ἀγαθὸν τὸ 56
γένος, ἐγγίνονται διὰ τινος χρόνου ἄνδρες πε-
ριητοὶ κάπειτα πάλιν ἀναδιδάσκωσι. Ἐξιστάσθαι 57
δὲ, τὰ μὲν εὐφυσᾷ γένη εἰς μανικώτερα ἤδη
οἶον, οἱ ἀπ' Ἀλικιιάδης, καὶ οἱ ἀπὸ Διονυσίως
τῶ προτέρου. τὰ δὲ σάσιμα, εἰς ἀβελτερίαν
καὶ νωθρότητα οἶον, οἱ ἀπὸ Κίμωνος καὶ Περι-
κλέους καὶ Σωκράτους. Cap. 16 τῶ δὲ πλετῶ 58
ἀ ἐπὶ τῆς ἡθῆς, ἐπιπολῆς ἐστὶν ἰδεῖν ἅπασιν. *Mores diu-*
sum.
Ἰβριεῖσι γὰρ καὶ ὑπερήφανοι, πάσχοντες τι
ὑπὸ τῆς κήτεως τῶ πλετῆς ὥσπερ γὰρ ἔχον- 59
τες ἅπαντα τὰ γαθὰ ἔτω διάκεινται ὁ γὰρ
πλετος, οἶον τιμὴ τίς ἐστὶ τῆς ἀξίας τῶν ἄλ-
λων διὸ φαίεται πάντα ὄντα εἶναι αὐτῶ. Καὶ 60
τρυφεροὶ, καὶ σαλάκωνες. Τρυφεροὶ μὲν διὰ
τὴν τρυφήν, καὶ τὴν ἐνδείξιν τῆς εὐδαιμονίας.
Σαλάκωνες δὲ καὶ σόλοικοι, διὰ τὸ πάντας
εἰωθένα διατρίβειν περὶ τὸ ἐρώμενον καὶ θαυ-
μαζόμενον ὑπ' αὐτῶν, καὶ ^m τὸ οἰεῖσθαι ζηλῶν
τῶ ἄλλου, ἀ καὶ αὐτοῖ. Ἄμα δὲ καὶ εἰκότως 61
τῆτο πάσχοντι πολλοὶ γὰρ εἰσιν οἱ δρόμοιοι
τῶν ἐχόντων. Ὅθεν καὶ τὸ Σιμωνίδης εἰρηται 62
περὶ τῶν σοφῶν καὶ πλεσιῶν πρὸς τὴν γυναῖκα
τὴν Ἰέρωνος, ἐρομένην, πότερον γενεῖσθαι κρεῖτ-
τον, πλεσιον, ἢ σοφόν; πλεσιον εἰπεῖν.
Τῶ γὰρ σοφῶς ὁρᾶν ἐπὶ ταῖς τῶν πλεσιῶν 63
θύραις, ἔφη, διατρίβουσας. Καὶ ^m τὸ οἰεῖσθαι
ἀξίως εἶναι ἀρχειν. Ἐχειν γὰρ οἰούσθαι ὧν ἐνεκεν 64
K 4 αἰξιον

m Int. ἀπὸ τῶ κοινῶ διὰ.

- ἀξίου ἀρχεῖν. Καὶ ὡς ἐν κεφαλαίῳ, ἀνοήτως
 65 εὐδαίμονος ἤθους ὁ πλεῖστος ἔστι. Διαφέρει
 δὲ τοῖς νεωστὶ κεκμημένοις, καὶ τοῖς πάλαι, τὰ
 66 ἤθη, τῷ ἀπάνηαι μᾶλλον καὶ φαυλότερα τὰ
 κακὰ ἔχειν τῶς νεοπλατῆς. Ὡς περ γὰρ ἀ-
 παιδευσία πλεῖστος ἐστὶ τὸ νεοπλατῆτον εἶναι. Καὶ
 ἀδικήματα ἀδικῶσιν, ἔ κακουργικά, ἀλλὰ τὰ
 μὲν, ὑβριστικά· τὰ δὲ, ἀκρατευτικά, οἷον
 67 εἰς αἰμίαν, καὶ μοιχείαν. Cap. 17. Ομοίως
 δὲ καὶ περὶ δυνάμεως σχεδὸν τὰ πλεῖστα Φανε-
 ρά ἐστι ἤθη. Τὰ μὲν γὰρ, τὰ αὐτὰ ἔχει ἡ
 68 δύναμις τῷ πλεῖστω, τὰ δὲ βελτίω, φιλοτι-
 μότεροι γὰρ καὶ ἀνδρωδέστεροι εἰσι τὰ ἤθη οἱ
 δυνάμενοι τῶν πλεσίων, διὰ τὸ ἐφιεσθαι ἔργων,
 ὅσα ἐξέστια αὐτοῖς πράττειν διὰ τὴν δύναμιν.
 69 Καὶ σπυδασιώτεροι, διὰ τὸ ἐν ἐπιμελείᾳ εἶναι,
 ἀναγκαζόμενοι σκοπεῖν τὰ περὶ τὴν δύναμιν.
 70 Καὶ σεμνότεροι, ἢ βαρύτεροι. Ποιεῖ γὰρ ἐμ-
 71 φανεστέρες τὸ ἀξίωμα, διὸ μετρίως ἐστίν. Ἐστὶ
 δὲ ἡ σεμνότης, μαλακὴ καὶ εὐσχημὴν βαρύ-
 72 τῆς. Καὶ εἰάν ἀδικῶσιν, ἔ μικραδικήσῃ εἰσιν,
 ἀλλὰ μεγαλάδικοι. Ἡ δ' εὐτυχία τὰ μύρια
 73 ἔχει τῶν εἰρημένων ὁ τὰ ἤθη εἰς γὰρ ταῦτα ὁ
 συντελεσθῆναι, αἰ μεγίστη δοκῶσιν εἶναι, εὐτυχία.
 Καὶ ἐτι εἰς εὐτεκνίαν, καὶ τὰ κατὰ τὸ σῶμα
 ἀγαθὰ

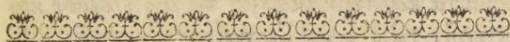
Mores po-
tentium.

n Breuitas obscurifœula, CASSANDRO duce ita intelligenda: animo informata fortunatum eumque stupidum, & diuitis mores descripseris. Scilicet & hæc & notationes reliquæ ARISTOTELIS in hac distant a THEOPHRASTEIS, quod hic homines pingit, quales viderat, ARISTOT, autem obseruata hominum natura ei colligit, quæ efficere in homine, nisi diuersa disciplina aut alia causa accedat, hic vel ille status solet. THEOPHRASTVS mores proponit in concreto; in abstracto ARISTOTELIS.

o int. κατὰ.
 p h e. nobilitatem, diuitias, potentiam complectitur felicitas.

εἰ γὰρ ἀπαρασκευάζει ἡ εὐτυχία πλεονεκτήειν.
 Ἵπερ ἠφανώτεροι μὲν ἔν καὶ ἀλογιστότεροι διὰ
 τὴν εὐτυχιαν εἰσίν. Ἐν δ' ἀκολαθεῖ βελτίστον 74
 ἡθὸς τῇ εὐτυχίᾳ, ὅτι φιλόφθοι εἰσι, καὶ ἔχουσι
 πρὸς τὸ θεῖον πως ἢ πιστεύοντες, διὰ τὰ γι- 75
 γνόμενα ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς τύχης. Περὶ μὲν ἔν
 τῶν κατ' ἡλικίαν καὶ τύχην ἡθῶν, εἴρηται. Τὰ
 γὰρ ἐναντία τῶν εἰρημένων, ἐκ τῶν ἐναντίων
 φανερά ἐσιν. Οἷον, πένητος καὶ ἀτυχῆς ἡθὸς,
 καὶ ἀδυνάτεια.

q Alios oportet fuisse mores fortunatorum, quos no-
 rat ARISTOTELES, quam quibuscum David vixit, &
 multi eorum, quos posterior aetas vidit, qui impietatis cau-
 sa male audiunt. Stagirita praesertim respicere videtur illas
 infelicitum iras in providentiam, de quibus etiam supra 4,
 48 De horum characterum ratione hic etiam tenenda, quae
 diximus p. a. no. n.

XII.

PLUTARCHVS.

De discrimine amici & adulatoris.

Τῶ σφόδρα φιλεῖν ἑαυτὸν, ὧ ἀντίσχε *Philantia*
 φιλόπαππε, φάσκοντι, συγγνώμην *adulationi*
viam munit.
 μὲν ἅπαντας ὁ Πλάτων δίδοναι φησὶ κακίαν
 δὲ σὺν πολλαῖς ἄλλαις ἐγγίνεσθαι μεγίστην, ὅφ-
 ῆς ἕκ ἐστὶν αὐτῷ κριθὴν δίκαιον εἶδὲ ἀδελφασθαι
 εἶναι. τυφλῆται γὰρ τὸ φιλεῖν περὶ τὸ φι- 2
 λέμενον, ἀν μὴ τις μαθῶν ἐθιδῆ τὰ καλὰ
 τιμῶν καὶ διάκειν μᾶλλον ἢ τὰ συγγενῆ καὶ
 οἰκεῖα. τῆτο τῷ κόλακι πολλὴν μετὰ τῆς 3
 φιλίας εὐρυχωρίαν δίδωσιν, ὁρμηήριον ἐφ' ἡμᾶς
 εὐφροῆς ἔχοντι τὴν φιλαυσίαν, δι' ἣν αὐτὸς αὐτῷ
 K 5 κόλαξ